

HENNY THIJSSING-BOER

Bij volle maan

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

Ze is elf jaar, Henske Zuidema, als ze wreed ervaart dat de wereld buiten de veilige muren van de hoeve heel boosaardig kan zijn.

Elf jaar nog maar en een blij, levenslustig meisje, dat nog nooit geremd werd in haar spontaniteit. Henske, die tot dan toe door een even veilige als beschermde jeugd huppelde, geniet van elke nieuwe dag waarin altijd wel iets gebeurt dat haar blij of opgetogen maakt.

En die dag, waarop haar spontaniteit deels geblust werd om plaats te maken voor angst en onzekerheid, begon juist zo opwindend. Dadelijk bij het opstaan wist ze het weer: Er was kermis in het dorp! Kermis, en die begon vanmiddag na schooltijd. Die morgen aan het ontbijt glommen haar kinderogen van opwinding, toen ze vertelde: 'Het hele dorp staat op zijn kop, moeder! Het is zo druk in de straten en overal kom je vreemde mensen tegen. Mensen in kleurige kleding, bont en vrolijk en met veel franje! Het kermisvolk is toch zo grappig, ze lachen en dansen en maken alsmaar plezier! Na schooltijd ga ik even kijken!'

En toen schrok ze, Henske, van moeders gebiedende stem, van haar dwingende ogen:

‘Daar komt niks van in, Henske! Jij komt dadelijk na schooltijd naar huis. Is dat begrepen?’

Henske begreep haar moeder pas toen die haar standpunt verduidelijkte: ‘Op de kermis, daar hoort óns soort mensen niet thuis, kindje!’

Henske wist dat moeder daarmee op hun geloof doelde, maar toch vond ze het maar flauw, hoor. Eén zo’n enkel keertje, wat gaf dat nou? Met zichtbare tegenzin beloofde ze te doen wat moeder van haar verlangde: Jawel, ze zou dadelijk na schooltijd naar de hoeve komen...

Belofte maakt schuld, maar dit gezegde is helaas niet van toepassing op een elfjarig ondernemend mensenkind dat het woord vergeten nog zo heel hoog in het vaandel draagt.

Toen die middag om halfvier de schooldeuren openzwaaiden was Henske haar belofte jegens moeder glad vergeten. Ze dacht niet aan haar en niet aan de hoeve, ze dacht maar aan één ding, en dat was de kermis. Ze móést daar heen, even een glimp opvangen van een wereld die totaal verschilde van de hare.

Het kermisvolk, wat leidde dat een wonderlijk leven! De vorige dag waren ze in het dorp gearriveerd. Vanaf een veilige afstand had Henske gezien hoe de woonwagens – die zij

huisjes op wielen noemde – het dorp binnenrolden. Op de Achterweg, een stille weg aan de rand van het dorp, werden ze geparkeerd. Die huisjes op wielen, ze oefenden op Henske een enorme aantrekkingskracht uit. Ze vergeleek die kleine onderkomens met hun eigen grote hoeve en ze kon zich niet voorstellen dat mensen zo klein behuisd konden leven en wonen. Haar gezichtje was een en al lach, ze maakte dwaze huppelsprongetjes toen ze zich trachtte voor te stellen hoe het zijn zou als er onder hun machtige hoeve wieltjes zaten. Dat kon natuurlijk helemaal niet, maar het zou wel grappig zijn, en als ze op visite gingen konden ze de hele boerderij meenemen!

Terwijl ze dit bedacht en in zichzelf grinnikte van pret, huppelde ze speels en dartel een richting uit die niet naar de hoeve leidde zoals beloofd was, maar naar de Achterweg...

Daar aangekomen keek ze haar ogen uit. Het was hier stil, het kermisvolk had de huisjes op wielen verlaten en was in het dorp, een paar straten verderop, druk doende. Henske hoorde het schetteren van luidruchtige muziek, stemmen door een luidspreker die daar weer bovenuit kwamen. Het lawaai, de muziek, een mensenmenigte, ze lokten haar, maar eerst

wilde ze deze grappige huisjes van heel nabij bekijken.

Wat popperig klein, dacht ze toen ze de eerste woonwagen ging bekijken. Maar alles zat erop en eraan, voor de kleine vensters hingen gordijntjes en er stonden bloeiende planten voor de raampjes! Hoe zou het er binnen uitzien, vroeg ze zich nieuwsgierig af, terwijl ze om een volgende wagen heen slenterde. O, wat zou ze toch verschrikkelijk graag even binnenin zo'n huisje willen kijken! En toen ze dat bedacht was ze al bij een volgende wagen aangeland, die aanmerkelijk kleiner was dan de vorige en waarvan tot haar verbazing de deur open stond. Zou ze het durven...? Ze hoefde enkel maar het houten trapje van drie treden dat voor de open deur stond op te klimmen, en dan zou ze, heel stiekem, naar binnen kunnen gluren...

Haar kinderlijke nieuwsgierigheid overwon al het andere en zo stond ze, voor ze er zelf eigenlijk erg in had, opeens in de deuropening van een woonwagen. Toen ze naar binnen gluurde hoorde ze tegelijkertijd een stem die vriendelijk klonk: 'Je mag gerust verder komen, hoor!'

En toen keek ze andermaal haar ogen uit, de

kleine Henske Zuidema, want nooit eerder had ze een man gezien die zijn gezicht met verf beschilderde tot hij er uitzag als een echte clown. Ademloos keek ze naar de man die achter een wankel tafeltje zat waarop ontelbare potten en tubes stonden en lagen. In stille bewondering noemde ze hem een kunstenaar. Want als je toch zo mooi je eigen gezicht wist te versieren?

Zie maar, nu schilderde hij zijn mond vuurrood en veel groter dan die oorspronkelijk was! Wat vreselijk grappig, en nu zette hij een malle pruik op van raar piekhaar en was hij opeens onherkenbaar.

‘Nou, en hoe zie ik er nu uit?’ zei de man, haar over zijn schouder heen aankijkend.

Henske lachte en deed een stapje naar voren: ‘Verschrikkelijk leuk! Ik heb nog nooit een clown in het echt gezien! Wel op een plaatje en in een prentenboek, maar nooit echt en van zo dichtbij!’ zuchtte ze in opperste bewondering.

En deze clown, hij was zo bijzonder aardig en zo vriendelijk! Hij lachte haar breeduit toe toen hij haar van onder tot boven bezag, om vervolgens te zeggen: ‘En ik heb nog nooit zo’n mooi meisje gezien! Een meisje als jij, met dat mooie, koperkleurige haar en die grote, groene ogen, dat wordt later als ze groot is een absolu-

te schoonheid. Wist je dat?’

Nee hoor, daar wist Henske niks van. Op de boerderij van vader sprak men niet over koperkleurig haar, niet over schoonheid die slechts uiterlijk was. Maar ze vond het wel grappig, deze taal die haar vreemd was. En dat ze al een beetje ijdelheid bezat bewees ze toen ze over het haar streek en zei: ‘Ik laat het groeien en als ik dan groot ben is het heel lang! Dan draag ik het los. Als dat tenminste mag van moeder,’ kwam dat laatste bedenkelijk.

Henske vermoedde dat de clown, die vertelde dat hij Alfredo heette, vast wel een beetje blij was met haar gezelschap, want hij praatte alsmear heel vlug en vrolijk. En toen zij erom vroeg, liet hij haar het hele huisje op wielen zien! Wat een gewaarwording! Ze noemde zichzelf een geluksvogel dat zij, Henske Zuidema, in zo’n huisje op wielen was geweest!

Morgen, op school, zouden de meisjes haar vast niet geloven als zij dit allemaal vertelde! En wat zouden vader en moeder en haar zusje Dieuwertje wel zeggen...

Hier stakte Henskens opwindende gedachtenloop en zag en hoorde ze moeder, die zei dat hun soort op de kermis niet thuishoorde. En toen was ze opeens aanmerkelijk minder

blij en wilde ze maar één ding: naar huis...

Toen ze tegen Alfredo zei dat ze nu weer gaan moest, begreep ze niet waarom hij zo merkwaardig lachte. En toen hij de deur van het huisje op wielen behoedzaam sloot, bibberde haar stemmetje een beetje bang: 'Waarom moet de deur dicht...'

De clown Alfredo lachte en Henske schreeide. Ze onderkende een gevaar dat zij geen naam wist te geven, maar dat ze ook niet keren kon. Ze voelde zich door een angstaanjagende duisternis omgeven. In dit donkerste ogenblik van haar leven werd haar haar spontane lach ontnomen.

Henske Zuidema, pas elf jaar en nog volop kind, ze was opeens een mensenkind dat ervoer dat het leven niet uit één lange, blijde lach bestond. Van een ongerept natuurkind boordevol vertrouwen wat de wereld en de mensen betrof die daar op mochten leven, veranderde ze in een stil en wantrouwend meisje.

En ze zweeg, Henske, omdat de clown haar dat bevolen had, omdat er in haar een schaamte was die ze niet eens een naam kon geven, omdat ze wist dat ze ongehoorzaam was geweest en dat wellicht daardoor dit vreselijke met haar was gebeurd.

En zo groeide ze op van kind naar jonge vrouw, en niemand zag het kneusplekje diep in haar zieltje. En niemand kende de pijn daarvan, want Henske zweeg. Waarschijnlijk te lang...

2

Er voer een schok door het dorp toen de dood van Arend Westerhof bekendheid kreeg en dit nieuws als een lopend vuurtje de ronde deed. Het was een verschrikkelijk bericht, dat men niet dadelijk vatten kon. Een man, goed en wel vijftig jaar, die zó nog gezond, zó dood was. Velen hadden Arend de dag te voren nog in het dorp of op zijn hoeve gezien, de volgende dag was hij plotseling niet meer in hun midden. Schokkend nieuws was het, en men leefde mee met Wieger Westerhof, de enige zoon.

Bij stukjes en beetjes vernam men de ware toedracht. De avond te voren hadden Arend en Wieger als vanouds voor het naar bed gaan samen de boel achter gecontroleerd en afgesloten. Ze hadden elkaar welterusten gewenst. Er was niets aan de hand dat op naderend onheil of dood wees. De volgende morgen had Wieger ietwat bevreemd opgekeken dat vader nog niet

beneden was, terwijl het daar ruimschoots de tijd voor was. Op zijn vraag wat er met vader aan de hand was, wist de huishoudster, Femmie Veenstra, geen antwoord te geven. Zij raadde Wieger maar eens te gaan kijken, wellicht versliep de boer zich? Dat was in al die lange jaren dat zij op deze hoeve huishoudster was nog nooit voorgekomen, maar de boer was ook maar een mens, en alles begon bij een eerste keer, nietwaar?

Wieger toog naar de slaapkamer van zijn vader, die nog op zijn zij, diep onder de dekens lag. Wieger porde hem aan: 'Kom vader, op deze manier zou je je verstand nog verslapen!' Er kwam geen antwoord, geen reactie, geen teken van leven. Arend Westerhof was dood. In zijn slaap was hij heengegaan, en niemand die ooit met zekerheid zou kunnen zeggen waaraan Arend was gestorven. De dokter vermoedde het logische, voor de hand liggende, en noemde als oorzaak een hartstilstand. Het zou wel zo zijn.

Vandaag, de tweede december, was Arend Westerhof begraven. Het kleine dorpskerkje zat tot de nok toe vol met mensen die Arend op zijn laatste reis wilden vergezellen. Wieger, vooraan in de kerk, voelde al die meewarige